

Nr. 24 - Considerații privind obiectivele politicii fiscal bugetare în anul 2012

România are nevoie de un alt model de dezvoltare, ancorat sănătos în instituțiile economiei de piață și bazat pe motoare sustenabile de creștere economică, cum ar fi, cu prioritate, investițiile, exporturile și agricultura.

Un ritm înalt și sustenabil de creștere economică este singura sursă realistă de combatere a sărăciei. Reducem astfel decalajele economice și sociale care o despart de țările Uniunii Europene. Procesul de dezvoltare economică va depinde substanțial de creșterea productivității și de adâncirea reformelor structurale (management performant, investiții mai mari în capitalul uman și în tehnologie avansată și o disciplină financiară mai bună). Totodată este nevoie de o descătușare a spiritului întreprinzător al sectorului privat pentru a asigura dezvoltare economică durabilă. Trebuie asigurată o creștere a atractivității economiei românești, prin reducerea constrângerilor instituționale și a rigidităților care îngreunează inițierea și dezvoltarea afacerilor.

Dezvoltarea economică sănătoasă înseamnă construirea unui sector privat puternic, autonom în raport de puterile politice, capabil să genereze prosperitate și să dinamizeze inclusiv reformele din sfera sectorului public. În prezent, pe fondul încă amenințător al crizei, economia României și mediul de afaceri au nevoie de libertate economică și fiscalitate prietenoasă pentru a putea spera la relansare economică și dezvoltare durabilă. Filozofia finanțelor publice este, în prezent, în flagrantă contradicție cu principiile dezvoltării economice sănătoase, de vreme ce existența firmelor este gândită în principal prin prisma capacității acestora de a alimenta bugetul de stat și nu după potențialul economic sau locurile de muncă care ar putea să fie create.

Fiscalitatea trebuie să se subsumeze principalului obiectiv, care este dezvoltarea economică. Viziunea fiscală trebuie să fie una calitativă, să stimuleze inițiativa privată, investițiile și spiritul antreprenorial. În loc să acoperim găurile bugetare prin impozite tot mai mari și să subvenționăm ineficiența, trebuie stimulată activitatea agenților economici performanți, care așteaptă de la stat un semnal pozitiv în favoarea investițiilor, a inițiativei private și a dezvoltării economice de piață. Politica fiscal-bugetară și politica monetară, dedicate mediului de afaceri într-un mix adecvat, sunt căile certe ale reechilibrării raportului forță de muncă potențial activă/salariați efectivi și ale creșterii sustenabile a bazei de impozitare. Acest mix este suportul real al eficienței comportamentului anti-ciclic a politicii bugetare și, mai ales, al dezvoltării relațiilor de afaceri pe orizontala economiei naționale, cu evitarea monopolizării clientelare a cheltuielilor bugetare destinate proiectelor economice ale statului.

Prin politici economice consistente, se consolidează stabilitatea macroeconomică și se asigură predictibilitate în mediul de afaceri.

Reformarea sistemului fiscal-bugetar

Reforma veniturilor bugetare trebuie să aibă ca obiectiv creșterea ponderii veniturilor bugetare în PIB către media UE, pentru a se putea asigura finanțarea normală a activităților statului cât și pentru finanțarea într-o pondere mai mare a investițiilor publice. Reforma politicii fiscale trebuie începută cu reconceptualizarea bazei de impozitare în raport cu tipul de economie, resursele statului și prioritățile politicilor sale macroeconomice: un mediu de afaceri viabil, atractiv, flexibil, dinamic, cu capacitate de adaptare, generator sustenabil de venituri ale statului.

Obiectivul este reducerea și simplificarea fiscalității. Pentru a fi asigurată această tendință, politica fiscală trebuie să fie însoțită de un set cuprinzător de măsuri, conformarea voluntară trebuie să crească, ponderea economiei fiscalizate trebuie să sporească în dauna economiei naturale, a economiei subterane și a evaziunii, fluxurile financiare precum și administrarea lor trebuie integral informatizate, eficiența politicilor publice trebuie să se îmbunătățească, în primul rând prin utilizarea managementului privat.

Reforma fiscală presupune:

- Reducerea generală a impozitării, în special a impozitării directe, concomitent cu lărgirea bazei de impozitare;
- Simplificarea sistemului de taxe și reducerea birocrăției în ceea ce privește declararea și plata impozitelor și taxelor;
- Creșterea treptată a conformării voluntare la plata obligațiilor fiscale - adică totalul sarcinii fiscale onorate de către contribuabili la timp și, potrivit legii, la peste 90%;
- Tratat fiscal egal între stat și contribuabil;
- Reducerea evaziunii fiscale;
- Creșterea treptată a veniturilor bugetare fiscale, astfel încât ponderea acestora în PIB să ajungă la nivelul mediei UE, respectiv 38-40%.

Iată câteva măsuri fiscale și financiare pentru stimularea mediului economic și pentru creșterea veniturilor bugetare, ce pot fi adoptate în Legea bugetului de stat pe anul 2012:

- Scutirea de impozitare a dividendelor pe o perioadă de 3 ani care vor fi reinvestite în utilaje și echipamente tehnologice, cercetare-dezvoltare, sub forma majorării capitalului social la societățile unde sunt acționari, sau participarea la capitalul social al altor societăți comerciale și care conduc la crearea de noi locuri de muncă.
- Reducerea contribuțiilor de asigurări sociale cu 5 puncte procentuale, pentru a diminua costurile cu forța de muncă și a recâștiga competitivitatea cu țările din zona UE în atragerea investițiilor străine directe.
- Cota redusă de TVA 9% la producția de cereale, pâine, carne proaspătă, lapte și legume fructe (cu anumite specificații tehnice);
- Reașezarea redevențelor și taxelor de concesiune, ceea ce ar putea dubla veniturile statului din aceste surse;
- Introducerea unor bonificații de 5% din valoarea obligațiilor fiscale pentru contribuabilii care își plătesc impozitele și taxele înainte de termen;
- Creșterea capitalizării Fondului de Garantare pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii pentru a acorda garanții IMM-urilor pentru asigurarea fondurilor financiare cu diferite destinații, cum ar fi: pentru export, pentru cofinanțarea proiectelor cu finanțare europeană, obiective de investiții etc.

- Creșterea capitalizării Eximbank pentru sprijinirea activității operatorilor economici exportatori și a marilor societăți industriale.

- Capitalizarea CEC Bank pentru a asigura surse de finanțare pentru modernizarea rețelei și transformarea în Banca pentru IMM-uri și societăți agricole.

Reforma cheltuielilor bugetare se bazează pe mărirea eficienței alocării fondurilor publice, reducerea cheltuielilor administrative și un management performant al întreprinderilor publice. Reforma bugetară se va axa pe:

- Reducerea, la maxim 13 % din PIB, a cheltuielilor cu funcționarea administrației centrale și locale, atât în ceea ce privește bunurile și serviciile, cât și în ce privește cheltuielile de personal; - Prioritizarea transparentă a cheltuielilor publice;

- Redimensionarea rolului statului prin restructurarea administrației publice;

- Eliminarea risipei și creșterea eficienței în utilizarea banilor publici;

- Bugetarea multianuală și prioritizarea investițiilor publice la nivel național.

Orientarea investițiilor publice în dezvoltarea infrastructurii, educație, sănătate, dezvoltare rurală și protecția mediului, în IT și tehnologie avansată. Cheltuielile bugetare trebuie să stimuleze în primul rând oferta, pentru a impulsiona crearea de locuri de muncă.

Urmatoarele propuneri ar trebui să se regasească în Legea bugetului de stat pe anul 2012:

- Alocarea resurselor de la bugetul de stat pentru investiții către autoritățile publice locale în domenii prioritare (alimentare cu apă, tratarea apelor uzate, canalizare, transport, sănătate și educație);

- Asigurarea unui proces de licitații transparent la nivelul fiecărui ordonator principal de credite prin înființarea unei unități de achiziții publice, în scopul realizării achizițiilor pentru toate instituțiile publice centrale și toate structurile din subordine sau în coordonare, în condiții de eficiență și economicitate, măsură ce va avea ca efect reducerea cu cca. 30% a cheltuielilor la nivelul bugetului consolidat;

- Plata prin card a pensiilor în mediul urban, pentru reducerea cheltuielilor poștale;

- Alocarea anuală, din bugetul public, a cel puțin 6% din PIB pentru cheltuieli de capital care să finanțeze marile proiecte publice privind infrastructura și competitivitatea;

- Înființarea unui Fond Suveran de Investiții pentru Infrastructură și Dezvoltare Regională, din care să fie finanțate multianual primele 50 proiecte considerate prioritare, conform Planului Național de Dezvoltare a României (educație, sănătate, eficiență energetică, autostrăzi, dezvoltare rurală etc.) complementar cu înființarea unui Mecanism de Evaluare și Monitorizare a cheltuirii banului public.